

Trendi a városi gazdálkodás

Veteményes a betonreng

Évi 12 ezer forintért már a legvadabb betondzsungelben is termelhet magának zöldséget, gyümölcsöt vagy éppen fűszernövényt, aki csatlakozik valamelyik közösségi kerthez. Tavasz óta Zuglóban is elérhető ez az újfajta zöldterület-hasznosítási forma, amelynek közösség-szervező és ökológiai hozadéka sem elhanyagolható.

Saját termesztésű eper, padlizsán, rukkola és paradicsom is innen került az asztalra idén – meséli az egyik zuglói panelben élő család. Molnáréknak balkon hiányában eddig nem volt módjuk növénytermesztésre, de amikor jó egy éve közösségi kertészkedőhely nyílt Budapest Zugló negyedében – a Zsálya utca sarkán –, tüstént lecsaptak a lehetőségre. Az ilyen kertek fő funkciója az önellátás és az **öngondoskodás kultúrájának megismertetése**, hiszen amit itt termelnek, az nem fedezi egy kiscsalád szükségleteit sem. A nagyvárosokban egyre trendibb mozgalom ugyanak-

kor új és hasznos hobbi: javít a lakókörnyezet állapotán, és segíti az egészség-tudatos szemlélet terjedését. A kertek piknikre is jók, így senki sincs kizárva az újfajta közösségből.

Havonta ezer forint

„A csatlakozni kívánó zuglói lakosokkal olyan területet akartunk kialakítani, ahol a helyiek zöldséget és gyümölcsöt termeszthetnek maguknak, és ami egyszermind **közösségi térként** funkcionál” – mondja *Cserhalmi Marcell*, a ZUG Közösségi Kertekért Egyesület alelnöke, aki civilben biológus. Bármelyik helyi lakos beszállhat,

ha elfogadja a kert szabályait, és befizeti az évi 12 ezer forintos parcellahasználati díjat, ám a gondozatlan kertrészt az idény végén visszaveszik.

Tavaly novemberben osztottak ki először ágyásokat nyilvános soros-lás keretében. A kertben **64 darab 10 négyzetméteres ágyás** található, de csaknem kétszer ennyien szerettek volna területet szerezni, ezért további közkertek létrehozását tervezi Cserhalmi Marcell: „Zuglóban sok üres terület van önkormányzati vagy magánkézben, amelyeket a válság miatt amúgy sem tudnak értékesíteni. Ezek közül jónéhány alkalmas ilyen célra.”

Közösségi kertek reneszánsza

Nagy-Britanniában kezdődött a városi kertek karrierje a II. világháborús élelmiszerhiány enyhítésére: kiadták a művelhető területeket a lakóknak. Ezek olyan hangzatos neveket kaptak, mint a Győzelmi Kert (Victory Garden). A második hullám már a 68-as generációhoz és a hippikhez fűződik. 1973-ban indította New York első közösségi kertjét a Zöld Gerillák mozgalom – a hely ma is eleven.

Napjainkban reneszánszukat élék a városi kertek, hiszen segítenek a gazdasági és ökológiai válságon, de a nagyvárosi magányon is. New Yorkban kétezer ilyen hely működik, jónéhány a **felhőkarcolók tetején**. A washingtoni **Fehér Ház parkjában** Michelle Obama, az elnök felesége hozott létre egyet. Angolszász területeken az egyházak is csatlakoztak, és megnyitottak néhány templomkertet a hívők előtt.

Magyarországon a KÉK (Kortárs Építészeti Központ) 2010 óta foglalkozik a *community* és az *urban gardening* magyarországi meghonosításával. Mintakertekkel és tudástár létrehozásával segítik, hogy a műfaj mozgalommá fejlődhessen. A Városi Kertek Egyesület pedig kihasználatlan városi tereken hoz létre ilyen helyeket – szoros együttműködésben a helyi önkormányzattal. Az egyesület vállalja a tárgyalásokat, valamint a **jogi egyeztetést és a kerttervezést**, emellett aktívan részt vesz a kert első évi működtetésében.

cégeitől is kapott ajándékot a közkert, például utcabútort, szerszámokat, növény- és palántavásárlási utalványt.

A városi kertek egyik veszélye, hogy a talaj és a levegő szennyezettsége miatt esetleg alkalmatlanok étkezési növények termesztésére. Zuglóban az eredeti talaj jó erre (két független cég is bevizsgálta), csupán a felső réteget cserélték, és folyamatosan javítják minőségét. A kert öt komposztálójának tartalmát is felhasználják majd az ágyások trágyázására.

védelem, a komposztálás, a gyógy-növények és hasonlók. Az egyesület honlapján is vannak oktatóanyagok például a zöldségfélék szaporításáról és a növénytársításokról. Ezeket a Budapesti Corvinus Egyetem kertészeti oktatói készítik. A Zugkert részt vett a Hortis (*hortis-europe.net*) projektben is. A mozgalom célja a városi kertészkedés népszerűsítése, emellett olyan közösségi kertészoktatók képzése, akik újabb közösségi kerteket tudnak majd létrehozni és működtetni. Kép-

Az egyesület céljai szerencsés módon egybevágtak a XIV. kerület egy korábbi tanulmányával, amely pont az ilyen célú hasznosításról szólt.

Minimális használati díj

Az egyesületnek csak végig kellett járnia a listán szereplő helyeket, és kiválasztani a legalkalmasabbat, amiért igen méltányos, havi ezer forintos közterület-használati díjat fizetnek.

A Zsálya és a Tihany utca sarkán fekvő ötezer négyzetméteres kert egy **gondozatlan focipálya és kutyafutató helyén** létesült kettős funkcióval. Egyrészt a panellakók tudnak itt kertészkedni, másrészt pihenőpark; bemutatókertje is van fűszer- és dísnövényekkel. Az önkormányzat finanszírozta a teljes kialakítást (locsolókutak, ágyások, közlekedők, talajcsere, kerítése, szerszámkamra stb.). Viszont a fenntartás és üzemeltetés költsége már az egyesületet terheli. A kerület

Lelkes amatőrök

Nagyon eltérő felkészültséggel vágnak bele a kertészkedésbe a panellakók, és gyakran oktatásra szorulnak. Ezért a Zugkertben szeptembertől november végéig szinte minden hétvégén **ingyenes előadásokat** tartanak. Témáik közt szerepel a növény-

zett emberek tehát már vannak a közkertekhez, és minden nagyvárosban **akad erre alkalmas terület** is. Már csak egy rugalmas önkormányzat és egy lelkes civil csapat szükségeltetik hozzá, hogy a városi kertészkedés működni tudjon.

■ Tóth Krisztina